

Олександр Малихін – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувач відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ, Україна.

Коло наукових інтересів: дидактика середньої та вищої школи, методологія досліджень з дидактики, реалізація компетентнісного підходу в освіті.

✉ malykhinalex1972@gmail.com

🆔 <https://orcid.org/0000-0001-6042-6298>

Наталія Арістова – доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу міжнародних зв'язків та наукової

співпраці Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ, Україна.

Коло наукових інтересів: теорія і методологія організації освітнього процесу на засадах його суб'єктивізації, трансформаційні процеси в освіті: дистанційне та змішане навчання.

✉ n.aristova.na@gmail.com

🆔 <https://orcid.org/0000-0002-0943-8039>

Інна Ліпчевська – доктор філософії з галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка», старший науковий співробітник відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ, Україна.

Коло наукових інтересів: цифрова освіта та медіаграмотність, візуалізація в освіті, дидактика початкової школи, професійно-педагогічна підготовка вчителя початкової школи.

✉ linla@ukr.net

🆔 <https://orcid.org/0000-0002-6901-5863>

Олена Павловська – спеціаліст вищої категорії, учитель-методист заступник директора з НВР, учитель

української мови та літератури Ліцею №136 Дніпровського району м. Києва, м. Київ, Україна.

Коло наукових інтересів: інновації профільної середньої освіти; професійна орієнтація учнів гімназії та ліцею; персоналізації навчання.

✉ olena_pavlovska@online.ua

🆔 <https://orcid.org/0009-0007-3919-4163>

Тетяна Борзенкова – вчитель вищої категорії, вчитель - методист, голова методичної комісії Ліцею №136 Дніпровського району м. Києва, м. Київ, Україна.

Коло наукових інтересів: інновації профільної середньої освіти; професійна орієнтація учнів гімназії та ліцею; персоналізації навчання.

✉ taborzenkova1955@ukr.net

id <https://orcid.org/0009-0007-8315-3473>

УДК: 37.015.3:37.091.12

<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2025-2-94-104>

Подано до редакції: 21.03.2025
 Прийнято після рецензування: 29.04.2025
 Затверджено до друку: 01.05.2025
 Опубліковано: 30.06.2025

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ УМОВИ ДОПРОФІЛЬНОГО ТА ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ: РЕЗУЛЬТАТИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПІДГОТОВЧОГО ЕТАПУ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

Анотація. У статті висвітлено результати першого (організаційно-підготовчого) етапу всеукраїнського експерименту на тему «Організаційно-методичні умови допрофільного та профільного навчання в закладі загальної середньої освіти на засадах концепції Нової української школи». Обґрунтовано необхідність формування наскрізної системи професійної орієнтації учнів, яка враховує їхні індивідуальні освітні потреби й забезпечує наступність між допрофільним і профільним рівнями освіти.

Проаналізовано наукову, методичну літературу, нормативно-правові документи та сучасні педагогічні практики організації профільного навчання. Описано методи дослідження, серед яких аналіз і узагальнення наукових джерел, опитування й тестування вчителів. Подано результати діагностування рівня готовності педагогів до реалізації допрофільного й профільного навчання, що підтверджують достатній рівень їхньої мотивації, професійно-педагогічної компетентності й інноваційної культури.

Окреслено організаційні заходи, здійснені в межах експерименту, зокрема проведення науково-методичних семінарів, тренінгів, форсайт-сесії, засідань педагогічних рад і створення інформаційного банку джерел із проблеми допрофільного і профільного навчання. Узагальнено напрацювання творчих груп педагогів, що працювали над удосконаленням методичних засад і розробленням освітніх програм профорієнтаційного спрямування.

Результати дослідження можуть бути використані в практиці освітніх установ для підвищення ефективності впровадження профільного навчання та розроблення рекомендацій щодо підготовки педагогічних працівників до роботи на засадах компетентнісного, діяльнісного й особистісно зорієнтованого підходів. Визначено перспективні напрями подальших досліджень, зо-

крема розроблення моделі профільного навчання, адаптацію навчальних програм і впровадження моніторингу якості допрофільної підготовки учнів.

Ключові слова: допрофільне навчання, профільне навчання, організаційно-методичні умови, компетентнісний підхід, Нова українська школа, професійне самовизначення, педагогічний експеримент.

Постановка проблеми. Сучасний заклад освіти має організовувати освітній процес у такий спосіб, щоб гармонійно поєднувалися розвиток дитини та її потреби, інтереси, нахили, реалізовувався її особистісний потенціал, суспільний запит. Маємо отримати випускника, здатного й готового до успішного опанування майбутньою професією, здійснення подальшої трудової діяльності. Однією з найважливіших передумов успішного розв'язання цього завдання педагогічним колективом закладу загальної середньої освіти є допрофільна підготовка здобувачів освіти, яка має не лише сприяти виявленню майбутнього профілю, але й забезпечити міцний освітній фундамент для оволодіння ним. У цьому контексті зростає значущість наскрізності допрофільного й профільного навчання здобувачів освіти з 5 по 12 класи, яке забезпечуватиметься відповідними зв'язками між цілями, змістом, методами й формами організації, а також управлінням і науково-методичним забезпеченням означеної освітньої діяльності. «Пропедевтичний етап дозволяє диференціювати основний масив учнів у відповідності до їх потреб у різних варіантах допрофільної підготовки» (*Допрофільна освіта в сучасній середній школі*, 2009). Набуття первинного досвіду визначення індивідуального маршруту в освітньому просторі розпочинається ще в старшому дошкільному віці (на рівні знайомства з професією), продовжується на пропедевтичному рівні в початковій школі (на рівні інтересу до професій батьків та найбільш популярних сучасних професій), на пошуково-ознайомлювальному рівні в 5–6 класах, у 7–9 класах на етапі професійної самосвідомості і завершується у 10–12 класі, коли свідомо обирається соціально-професійний статус. Зважаючи на це, у гімназії № 136 м. Києва в 2020–2023 рр. було розроблено й апробовано програму спецкурсу «Абетка професійного самовизначення» (затверджено листом Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» від 22.06.2022 р. № 22.1/12-Г-172), який спрямований на задоволення пізнавальних інтересів у різних галузях діяльності; на забезпечення можливості залучення учнів базової школи до профільно-орієнтаційної, предметно-перетворювальної діяльності, що має підвищити ефективність розв'язання проблеми вибору ними напряму допрофільного та профільного навчання в старшій школі. Важливим етапом практичної реалізації програми має стати створення організаційно-методичних умов допрофільного та профільного навчання.

Одним із найважливіших завдань здійснення ефективного допрофільного й профільного навчання є створення організаційно-методичних умов на засадах компетентнісного, діяльнісного, особистісно зорієнтованого підходів. Під організаційно-методичними умовами розуміємо сукупність взаємопов'язаних системних способів дидактико-методичного впливу на суб'єкти освітньої діяльності. Створюючи організаційно-методичні умови для здійснення допрофільної підготовки та профільного навчання враховуємо, що кожним учнем індивідуально здійснюється засвоєння нових знань, формування вмінь і навичок.

Організаційно-методичні умови варто також розглядати з точки зору процесуального підходу, що ґрунтується на певних функціях діяльності: плануванні, організації, мотивації, контролі, аналізі (Сергієнко, 2010). Отже, виникає необхідність вирішення проблеми конструювання організації та методичного забезпечення реалізації допрофільного та профільного навчання на рівні пошуково-ознайомлювального (5–6 класи), базовому (7–9 класи), основному (10–12 класи). Варто врахувати можливості освітніх галузей для створення умов реалізації засад Нової української школи щодо профільної середньої освіти. У Концепції Нової української школи і прийнятому на її основі Стандарті профільної середньої освіти (2024 р.) передбачається, що в межах профільної освіти старшокласник зможе обирати одне з двох спрямувань навчання: (1) академічне, із поглибленим вивченням окремих предметів з орієнтацією на продовження навчання в університеті;

(2) професійне, яке поряд зі здобуттям повної загальної середньої освіти забезпечує отримання першої професії (не обмежує можливість продовження освіти).

В академічних ліцєях перший рік навчання буде перехідним. На цьому етапі учень ще зможе змінити профіль навчання. Учні матимуть право обирати не лише предмети, а й рівні їхньої складності. Профільну середню освіту за професійним спрямуванням здобуватимуть у професійних ліцєях та профільних коледжах (МОН, б. д.). Для того, щоб вибір учнем профільного навчання був умотивованим і свідомим, необхідно створити якісну систему допрофільного навчання, яке має бути методично забезпеченим, обґрунтованим і функційно організованим. Зауважимо, що розв'язання вказаних вище завдань передбачатиме здійснення підготовки педагогічних працівників до означеної діяльності в процесі внутрішньошкільної науково-методичної роботи як складової організаційно-методичних умов реалізації допрофільного та профільного навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Означеній темі в педагогічній теорії і практиці присвячено роботи: Т. Засєкіної, В. Кременя, О. Ляшенка, Ю. Мальованого, О. Топузова; практиків В. Гапона, Т. Дерєки, О. Козлової, Ю. Лимаря, О. Фасолі, Ю. Чекана, Н. Чєпурної, М. Шарєвської та інших. На думку більшості авторів, у контексті реалізації положень Концепції «Нова українська школа» особливого значення набуває налагодження взаємодії між усіма суб'єктами освітнього процесу. Зважаючи на це, особливу увагу було приділено методичній роботі з учителями як провідниками цієї взаємодії.

Загальним питанням щодо змісту допрофільної і профільної освіти присвячено праці Т. Атрошенка, Л. Круглик, Л. Лазарєнка, О. Овчара, О. Савицької, В. Чубаря, В. Кизєнка, Н. Костєнка, Л. Липової, Т. Мачачі, В. Оніщука, О. Пасічника, А. Самодрина, О. Топузова.

Сутність, мету і принципи організації профільної освіти та форми реалізації допрофільного навчання розглядали такі науковці: Н. Арістова, Н. Бібік, Н. Білик, М. Ватковська, Р. Вдовичєнко, В. Зоц, В. Кизєнко, В. Кремень, О. Кулик, І. Лікарчук, О. Малихін, О. Овчарук, А. Самодрин, О. Скиба, Б. Степанишин, О. Тютюнник, Г. Холод, Л. Швачиш.

Загалом, на сьогодні в науково-педагогічній і методичній літературі бракує описаного організаційно-методичного забезпечення означеної освітньої діяльності, яка б сприяла успішному здійсненню допрофільного та профільного навчання; на сьогодні відсутні методика й інструментарій оцінювання стану допрофільного та профільного навчання учнів, навчально-методичні матеріали для підготовки педагогічних працівників до здійснення допрофільного і профільного навчання учнів, методичні рекомендації та навчально-розвивальні матеріали, які забезпечуватимуть допрофільне й профільне навчання учнів. Розроблення й упровадження означеного організаційно-методичного забезпечення дало б змогу запровадити ефективне допрофільне та профільне навчання в закладах освіти II–III ступенів.

Відтак можна констатувати актуальність проблеми розроблення теоретичних засад для визначення організаційно-методичних умов здійснення допрофільного та профільного навчання в закладі загальної середньої освіти на засадах концепції Нової української школи.

Метою публікації є висвітлення основних етапів й отриманих результатів організаційно-підготовчого етапу експерименту всеукраїнського рівня на тему «Організаційно-методичні умови допрофільного та профільного навчання в закладі загальної середньої освіти на засадах концепції Нової української школи: результати організаційно-підготовчого етапу всеукраїнського експерименту».

Відповідно до Положення про порядок здійснення інноваційної діяльності в сфері освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12 травня 2023 року № 522 (зі змінами), зарєстрованого в Міністерстві юстиції України 07 липня 2023 року за № 1155/40211, наказу Міністерства освіти і науки України від 16 січня 2024 року № 45 «Про проведення експерименту на всеукраїнському рівні за темою «Організаційно-методичні умови допрофільного та профільного навчання в закладі загальної середньої освіти на засадах концепції Нової української школи» у грудні 2023 – жовтні 2028 років» завданнями I (організаційно-підготовчого) етапу експерименту всеукраїнського рівня визначено:

- проаналізувати науково-методичну літературу на предмет визначення стану дослідження проблеми організаційно-методичних умов допрофільного та профільного навчання учнів у закладі загальної середньої освіти в педагогічній теорії і практиці;
- провести педагогічні ради, інші масові науково-методичні заходи для вчителів з проблеми дослідження;
- визначити критерії, розробити діагностувальний інструментарій та провести діагностування рівня готовності вчителів до участі в експерименті;
- створити творчі групи педагогічних працівників, які братимуть участь у проведенні експерименту;
- організувати діяльність Науково-консультативної ради;
- налагодити співпрацю педагогічного колективу з науковими установами, які надаватимуть науково-методичну допомогу в проведенні експерименту;
- узагальнити результати першого (організаційно-підготовчого) етапу експерименту.

Методи дослідження. Для досягнення мети дослідження було застосовано комплекс методів, що забезпечують аналіз організаційно-методичних умов допрофільного та профільного навчання в закладах загальної середньої освіти на засадах концепції Нової української школи. Це, насамперед, **аналіз й узагальнення** (опрацювання нормативно-правових документів, наукової та методичної літератури щодо профільного навчання); **опитування й тестування** (проведено дослідження рівня готовності педагогів до інноваційної діяльності); опрацювання **отриманих даних дослідження** (використано для оцінювання рівня готовності педагогів до експериментальної роботи).

Результати дослідження та їх обговорення. Відповідно до програми I (організаційно-підготовчого) етапу експерименту всеукраїнського рівня до участі залучено всіх указаних у заявці учасників дослідження, забезпечено інформаційну підтримку проведення експерименту всеукраїнського рівня на сайті ліцею, створено електронний банк джерел нормативно-правового, теоретико-методологічного і прикладного змісту з проблеми дослідження, узгоджено співпрацю з психологом ліцею з метою підтримки експерименту всеукраїнського рівня.

Упродовж звітної періоду вчителями ліцею було опрацьовано наукові та методичні джерела з педагогіки та психології задля визначення стану дослідження проблеми організації допрофільного та профільного навчання в закладі загальної середньої освіти.

Успішному здійсненню аналізу наукової та методичної літератури сприяли робочі наради представників педагогічного колективу з науковим керівником експерименту всеукраїнського рівня доктором педагогічних наук, професором, членом-кореспондентом НАПН України, завідувачем відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України Олександром Малихіним, науковими співробітниками ДНУ «Інституту модернізації змісту освіти», Інституту педагогіки НАПН України, членами Науково-методичної ради експерименту всеукраїнського рівня, що проводилися протягом звітної періоду.

За результатами опрацювання наукової й методичної літератури визначено, що науковці по-різному трактують поняття «допрофільне навчання», «профільне навчання», «організаційно-методичні умови». У контексті здійснюваного дослідження розглядаємо *організаційно-методичні умови* допрофільного та профільного навчання в закладі загальної середньої освіти на засадах концепції Нової української школи як сукупність взаємопов'язаних чинників методичного впливу на суб'єктів освітньої діяльності, що сприяють ефективному засвоєнню нових знань, досвіду, формуванню вмінь, навичок, ставлень індивідуально кожним здобувачем освіти, а саме:

- формування позитивної мотивації вчителів ліцею, професійного розуміння особливостей діяльності такого рівня та прийняття основних принципів і підходів до здійснення допрофільного та профільного навчання в ліцеї на засадах концепції Нової української школи;
- упровадження сучасних форм навчання та виховання для активізації пізнання та формування професійної спрямованості особистості школяра в навчанні, що передбачають наступність і неперервність між допрофільним і профільним навчанням, допрофесійною

- підготовкою; самостійне свідоме ставлення до визначення власного професійного шляху від вибору профілю навчання до формування уявлень про професійне майбутнє;
- використання міжпредметних зв'язків у процесі формування критичного мислення та професійної компетентності; використання прийомів і методів педагогічного впливу, пов'язаних з інтеграцією знань і способів діяльності, які сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності, ініціативності, самостійності у виборі профілю, професійного інтересу;
 - створення умов, що забезпечують процес навчання (розподіл учнів за рівнем освітньої підготовки, інтересами, потребами, здібностями та нахилами; обґрунтованої орієнтації на профіль навчання; забезпечення можливості зміни профілю навчання; вплив профільної освіти на професійне самовизначення учнів тощо); умов, що забезпечують ефективне здійснення допрофільного та профільного навчання в закладі загальної середньої освіти на засадах концепції Нової української школи (створення комфортного освітнього середовища, застосування інноваційних методів навчання, відповідний рівень кваліфікації педагогічного колективу, уміння працювати в команді, співпраця з батьками та громадою, використання можливостей столиці, наявність відповідної матеріально-технічної та методичної бази, системний моніторинг і оцінювання результатів тощо).

Для отримання представлених вище наукових результатів у річному плані роботи ліцею № 136 м. Києва на 2023–2024 навчальний рік було заплановано наукові й методичні заходи, які мали на меті сприяти реалізації програми експерименту всеукраїнського рівня.

Зміст і результати виконання завдань експерименту всеукраїнського рівня розглядали впродовж звітного періоду на засіданнях педагогічних рад.

У січні 2024 року на педагогічній раді з теми «Інноваційні методи та прийоми в освітньому процесі» було окреслено основні завдання та шляхи реалізації I (організаційно-підготовчого) етапу експерименту всеукраїнського рівня та ознайомлено з планом роботи.

На засіданнях методичних комісій опрацьовано нормативно-правову базу з проблеми експериментальної діяльності, а саме: Закони України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про інноваційну діяльність», Концепцію розвитку інноваційного навчального закладу, Концепцію профільної освіти, Концепцію державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», Державний стандарт базової середньої освіти, Державний стандарт профільної середньої освіти тощо.

За планом педагогічної ради з теми «Методи та стратегії навчання за концепцією Нової української школи» для вчителів ліцею було організовано науково-методичний семінар-практикум за участі наукових співробітників Державної науково-педагогічної бібліотеки ім. В. О. Сухомлинського НАПН України. Учителі ознайомилися з бібліотечним фондом, каталогами, уклали список літератури з означеної проблеми. За участі працівників бібліотеки було організовано роботу трьох тематичних груп педагогів, кожна з яких опрацьовувала сучасні наукові, методичні, практико-орієнтовані джерела (26.03.2024 року). За результатами роботи з літературою кожним педагогом укладено анотації до опрацьованих джерел, де вказано проблематику, надано визначення поняттям, зроблено стислий опис. У такий спосіб сформовано інформаційний електронний банк з теми дослідження.

Аналіз стану організаційно-методичного забезпечення допрофільного та профільного навчання, шляхів його вдосконалення відповідно до принципів і положень Концепції НУШ та Державного стандарту профільної середньої освіти було здійснено під час підготовки та проведення педагогічної ради «Моделювання методичної роботи ліцею № 136 м. Києва» (12.06.2024 року). Діяльність адміністрації та керівників груп за результатами цієї педагогічної ради було спрямовано на: надання методичних консультацій із проблеми експериментальної діяльності; максимальну реалізацію творчого потенціалу педагогів; створення банку педагогічних ідей кожної творчої групи; обмін досвідом самоосвітньої діяльності педагогів.

Відповідно до плану роботи ліцею було організовано та проведено низку методичних заходів щодо реалізації завдань дослідно-експериментальної роботи.

Під час психолого-педагогічного тренінгу (23.05.2024 року) «Основні компоненти допрофільного та профільного навчання (за матеріалами впровадження Концепції НУШ), які забезпечують ефективність цього процесу» під керівництвом психолога ліцею Катерини Лукавської розглядалися такі поняття: «психолого-педагогічний компонент», «інформаційний компонент», «навчально-методичний компонент», «організаційний компонент», «практичний компонент», «моніторинговий компонент», «методичне мислення», «методична культура», «методична творчість», «навчальна компетентність», «креативність», «мотивація особистості». Педагоги, працюючи в групах і колективно, з'ясовували суть зазначених понять і складали інформаційні картки за кожним із них.

Форсайт-сесія (21.02.2024 року) «Прогнозування моделі **допрофільного та профільного навчання в ліцеї № 136 на засадах концепції Нової української школи: синергія взаємодії учасників освітнього процесу**» із членами науково-методичної ради. Перед учасниками заходу стояли задачі прогнозування розвитку компетентностей, що сприяють професійному самовизначенню та визначенню векторів ефективної взаємодії вчителів, ліцеїстів, їхніх батьків і партнерів – представників ЗВО. Робота форсайту відбувалася за такими напрямками: провідні навчальні мотиви сучасних учнів (5–7 кл.), мотивація як засіб навчальної самоефективності (8–9 кл.), прагматичні мотиви навчання як умова отримання майбутньої престижної професії (10 кл.), вибірковість навчальних предметів як обумовлене бажання підготуватися до майбутньої професії та самостійного життя (11 кл.). За результатами форсайту було сформовано «Карту майбутніх трендів розвитку професійних інтересів» за врахування ситуації в країні під час активної стадії російсько-української війни та відновлення країни після перемоги; сценарій взаємодії учителів, батьків, ЗВО і бізнесу в сфері профорієнтаційної освіти ліцеїстів.

Протягом березня–квітня 2024 року було проведено психолого-педагогічне діагностування готовності педагогів до інноваційної діяльності (у якому взяли участь 43 педагоги, що становить 95% педагогічного складу), яке показало, що колектив за стимульованими чинниками виявив усі показники вищі за середнє значення, що свідчить про зацікавленість щодо діяльності такого типу та задоволення своїх особистісно-мотиваційних компонентів у колективі. Отримано такі результати: високий рівень готовності показали 12% респондентів; достатній рівень – 80%; середній рівень – 8%.

Розроблено положення про творчу групу, створено мобільні творчі групи педагогів, які брали участь у реалізації завдань I етапу експерименту всеукраїнського рівня. Представниками творчих груп на належному рівні виконано завдання щодо аналізу наукої й методичної літератури щодо визначення стану дослідження проблеми організаційно-методичних умов здійснення допрофільного та профільного навчання в педагогічній теорії та практиці, узагальнено досвід закладів освіти, які працюють над вирішенням досліджуваної проблеми (КЗ «Рішельєвський науковий ліцей», Харківський науковий ліцей-інтернат «Обдарованість», Бобровицький ліцей, Піратинська ЗШ I–III ст. № 4).

Ухвалено Положення про Науково-методичну раду експерименту всеукраїнського рівня.

Діяльність Науково-методичної ради експерименту всеукраїнського рівня здійснювалася відповідно до затвердженого плану її роботи. Проведено три засідання цієї ради (15.01.2024 року, 02.04.2024 року, 28.08.2024 року).

Налагоджено співпрацю педагогічного колективу з науковими установами, які надаватимуть наукову й методичну допомогу в здійсненні дослідно-експериментальної роботи, а саме: Інститутом педагогіки НАПН України, Інститутом української мови НАН України, Інститутом людини Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, Київським національним торговельно-економічним університетом.

Звіт про завершення I (організаційно-підготовчого) етапу експерименту всеукраїнського рівня за темою «Організаційно-методичні умови здійснення допрофільного та профільного навчан-

ня в закладі загальної середньої освіти на засадах концепції Нової української школи» (грудень 2023 року – жовтень 2024 року) розглянуто й затверджено на засіданні Науково-методичної ради дослідно-експериментальної роботи (14 вересня 2024 року).

Висновки та перспективи подальших розвідок. У ході здійснення I (організаційно-підготовчого) етапу експерименту всеукраїнського рівня за темою «Організаційно-методичні умови допрофільного та профільного навчання в закладі загальної середньої освіти на засадах концепції Нової української школи» (грудень 2023 року – жовтень 2024 року) виконано всі завдання, передбачені його програмою.

За результатами дослідження можна зробити висновок, що педагогічний колектив ліцею № 136 м. Києва має достатній рівень мотивації та готовий до успішного виконання своїх обов'язків. Високий рівень когнітивних компонентів дає змогу колективу добирати та використовувати інноваційні засоби для досягнення окреслених задач у звичній сфері діяльності. Рівень готовності педагогів до інновацій на момент анкетування був вище середнього. Члени педагогічного колективу чітко усвідомлюють, як і що потрібно вдосконалювати, готові працювати далі й розвиватися. Домінуючими чинниками, які сприятимуть професійному розвитку колективу, є створення позитивної атмосфери в закладі освіти; системність у методичній роботі та можливість експериментувати задля подальшого саморозвитку та самовдосконалення.

Варто відзначити, що найважливішими спонуками в діяльності є ті, які пов'язані з колективною роботою, спілкуванням, обміном інформацією та продуктивною атмосферою. Колектив усвідомлює інноваційні методи на мотиваційному рівні та здатен прийняти їх. Необхідно проводити інформаційну роботу щодо змін, тренінги та майстер-класи, які допоможуть педагогам ефективно забезпечувати подальше методичне зростання задля реалізації успішної педагогічної діяльності. Необхідно створити і представити колективу комплексну програму дій з чіткими визначеннями напрямів удосконалення діяльності кожного педагога.

У подальшому вважаємо за доцільне розробити комплексну програму з широким вибором індивідуальних завдань для кожного педагога, урахувати психологічні особливості суб'єктів освітнього процесу та спрямувати інноваційну діяльність на саморозвиток і самовдосконалення кожного педагогічного працівника закладу освіти.

Виконання завдань першого (організаційно-підготовчого) етапу експерименту всеукраїнського рівня дає змогу розпочати здійснення завдань другого (концептуально-діагностувального) етапу (листопад 2024 року – жовтень 2025 року), які передбачені програмою дослідно-експериментальної роботи за темою «Організаційно-методичні умови допрофільного та профільного навчання в закладі загальної середньої освіти на засадах концепції Нової української школи».

Використані джерела

- Каupuzs, A., Malykhin, O., Aristova, N., Kalvans, E., & Orska, R. (2023). Educators' Feedback on Website "Overcoming Stress and Anxiety Together: Teachers – Schoolchildren – Parents". *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference*, 1, 564–574. <https://doi.org/10.17770/sie2023vol1.7089>
- Topuzov, O., Malykhin, O., Aristova, N., Kalinina, L., & Mosiakova, I. (2024). Learning Losses Among Students of General Secondary Schools in Ukraine as a Consequence of Unpredictable Global Challenges: Challenges and Perspectives. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference*, 1, 563–572. <https://doi.org/10.17770/sie2024vol1.7915>
- Ліпчевська, І. (2025). Компетентність з навчання впродовж життя як необхідна умова професійної успішності особистості в інформаційному суспільстві. *Молодь і ринок*, 12(232), 40–45. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.315426>
- Малихін, О. В., & Арістова, Н. О. (2024а). Нормативно-правова база організації освітньої діяльності в закладах профільної середньої освіти Естонії. *Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2024: Інтеграційні процеси в освіті у науковому дискурсі*, 234–236. <https://ekhnuir.karazin.ua/items/2b48d566-2c93-4c21-ac7f-894b4acfe355>

- Малихін, О. В., & Арістова, Н. О. (2024b). Профільний підхід до організації освітньої діяльності в закладах загальної середньої освіти: Досвід Італії. *Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2024: Інтеграційні процеси в освіті у науковому дискурсі*, 202–206. <https://undip.org.ua/library/pedahohichna-komparatyvistyka-i-mizhnarodna-osvita-2024-intehratsiyni-protsezy-v-osviti-u-naukovomu-dyskursi/>
- Малихін, О. В., & Ліпчевська, І. Л. (2024). Актуальні питання реформування профільної середньої освіти в Україні. 237–240. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743061/>
- Малихін, О. В., Арістова, Н. О., & Алексеева, С. В. (2023). *Індивідуалізація навчання як засіб компенсації освітніх втрат учнів закладів загальної середньої освіти в умовах воєнного стану та повоєнний час* [Методичні рекомендації]. Київ: Інститут педагогіки НАПН України. <https://lib.iitta.gov.ua/739694/>
- Малихін, О. В., Арістова, Н. О., & Ліпчевська, І. Л. (2024). Профільна середня освіта: Упровадження глобальних трендів у вітчизняній педагогіці. *Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2024: Інтеграційні процеси в освіті у науковому дискурсі*, 207–210. <https://undip.org.ua/library/pedahohichna-komparatyvistyka-i-mizhnarodna-osvita-2024-intehratsiyni-protsezy-v-osviti-u-naukovomu-dyskursi/>
- Малихін, О., Арістова, Н., & Ліпчевська, І. (2023). Аналітичні матеріали: Дидактичні особливості організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану. *Освіта. Інноватика. Практика*, 11(10), <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol11i10-008>
- Малихін, О., Арістова, Н., & Ліпчевська, І. (2024). Цифровізація профільної середньої освіти як інструмент мінімізації навчальних втрат учнів в умовах воєнного стану. *Український педагогічний журнал*, 4. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-4-57-64>
- Міністерство освіти і науки України. (б. д.). *Нова українська школа*. <https://mon.gov.ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
- Освіта.UA. (2009). *Допрофільна освіта в сучасній середній школі*. <https://osvita.ua/school/method/3966/>
- Сергієнко, Н. (2010). Організаційно-методичні умови розвитку професійної компетентності вчителів загальноосвітніх навчальних закладів. *Теорія та методика управління освітою*, 3. <http://umo.edu.ua/katalogh-vidanj/elektronne-naukove-fakhove-vidannja-teorija-ta-metodika-upravlinnja-osvitoju-vipusk-3-2010>
- Топузов, О. М та ін. (2024a). *Індивідуалізація навчання в умовах змішаної форми організації освітнього процесу в профільній старшій школі* [Методичний посібник]. Київ: Освіта. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/741093/>
- Топузов, О. М. та ін. (2024b). *Теорія і практика індивідуалізації навчання в умовах змішаної форми організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти*. Київ: Освіта. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743967>

References

- Kaupuzs, A., Malykhin, O., Aristova, N., Kalvans, E., & Orska, R. (2023). Educators' Feedback on Website "Overcoming Stress and Anxiety Together: Teachers – Schoolchildren – Parents". *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference*, 1, 564–574. <https://doi.org/10.17770/sie2023vol1.7089> (in English).
- Lipchevska, I. (2025). Kompetentnist z navchannia vprodovzh zhyttia yak neobkhidna umova profesiinoi uspihnosti osobystosti v informatsiinomu suspilstvi. *Molod i rynek*, 12(232), 40–45. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.315426> (in Ukrainian).
- Malykhin, O. V., & Aristova, N. O. (2024a). Normatyvno-pravova baza orhanizatsii osvitnoi diialnosti v zakladakh profilnoi serednoi osvity Estonii. *Pedahohichna komparatyvistyka i mizhnarodna osvita – 2024: Intehratsiini protsezy v osviti u naukovomu dyskursi*, 234–236. <https://ekhmuir.karazin.ua/items/2b48d566-2c93-4c21-ac7f-894b4acfe355> (in Ukrainian).

- Malykhin, O. V., & Aristova, N. O. (2024b). Profilnyi pidkhid do orhanizatsii osvithoi diialnosti v zakladakh zahalnoi serednoi osvity: Dosvid Itali. *Pedahohichna komparatyvistyka i mizhnarodna osvita – 2024: Intehratsiini protsesy v osviti u naukovomu dyskursi*, 202–206. <https://undip.org.ua/library/pedahohichna-komparatyvistyka-i-mizhnarodna-osvita-2024-intehratsiini-protsesy-v-osviti-u-naukovomu-dyskursi> (in Ukrainian).
- Malykhin, O. V., & Lipchevska, I. L. (2024). Aktualni pytannia reformuvannia profilnoi serednoi osvity v Ukraini. 237–240. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743061> (in Ukrainian).
- Malykhin, O. V., Aristova, N. O., & Aliksieieva, S. V. (2023). *Indyvidualizatsiia navchannia yak zasib kompensatsii osvitnikh vtrat uchniv zakladiv zahalnoi serednoi osvity v umovakh voiennoho stanu ta povoiennyi chas* [Metodychni rekomendatsii]. Instytut pedahohiky NAPN Ukrainy. <https://lib.iitta.gov.ua/739694> (in Ukrainian).
- Malykhin, O. V., Aristova, N. O., & Lipchevska, I. L. (2024). Profilna serednia osvita: Uprovadhennia hlobalnykh trendiv u vitchyzniani pedahohitsi. *Pedahohichna komparatyvistyka i mizhnarodna osvita – 2024: Intehratsiini protsesy v osviti u naukovomu dyskursi*, 207–210. <https://undip.org.ua/library/pedahohichna-komparatyvistyka-i-mizhnarodna-osvita-2024-intehratsiini-protsesy-v-osviti-u-naukovomu-dyskursi> (in Ukrainian).
- Malykhin, O., Aristova, N., & Lipchevska, I. (2023). Analitychni materialy: Dydaktychni osoblyvosti orhanizatsii osvitnoho protsesu v zakladakh zahalnoi serednoi osvity v umovakh voiennoho stanu. *Osvita. Innovatyka. Praktyka*, 11(10). <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol11i10-008> (in Ukrainian).
- Malykhin, O., Aristova, N., & Lipchevska, I. (2024). Tsyfrovizatsiia profilnoi serednoi osvity yak instrument minimizatsii navchalnykh vtrat uchniv v umovakh voiennoho stanu. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal*, 4. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-4-57-64> (in Ukrainian).
- Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (n. d.). *Nova ukrainska shkola*. <https://mon.gov.ua/tag/nova-ukrainska-shkola> (in Ukrainian).
- Osvita.UA. (2009). *Doprofilna osvita v suchasni seredni shkoli*. <https://osvita.ua/school/method/3966/> (in Ukrainian).
- Serhiienko, N. (2010). Orhanizatsiino-metodychni umovy rozvytku profesiinoi kompetentnosti vchyteliv zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv. *Teoriia ta metodyka upravlinnia osvitoiu*, 3. <http://umo.edu.ua/katalogh-vidanj/elektronne-naukove-fakhove-vidannja-teoriia-ta-metodika-upravlinnja-osvitoju-vipusk-3-2010> (in Ukrainian).
- Topuzov, O. M. et al. (2024a). *Indyvidualizatsiia navchannia v umovakh zmishanoi formy orhanizatsii osvitnoho protsesu v profilni starshii shkoli*: [Metodychni posibnyk]. Kyiv: Osvita. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/741093> (in Ukrainian).
- Topuzov, O. M. et al. (2024b). *Teoriia i praktyka indyvidualizatsii navchannia v umovakh zmishanoi formy orhanizatsii osvitnoho protsesu v zakladakh zahalnoi serednoi osvity*. Kyiv: Osvita. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743967> (in Ukrainian).
- Topuzov, O., Malykhin, O., Aristova, N., Kalinina, L., & Mosiakova, I. (2024). Learning Losses Among Students of General Secondary Schools in Ukraine as a Consequence of Unpredictable Global Challenges: Challenges and Perspectives. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference*, 1, 563–572. <https://doi.org/10.17770/sie2024vol1.7915> (in English).

Oleksandr Malykhin, Dr Sc. in Education, Professor, Head of the Didactics Department of the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Research interests: didactics of general secondary and higher school, methodology of research on didactics, realization of competence-based approach in education.

Nataliia Aristova, Dr Sc. in Education, Professor, Head of the Department of International Relations and Research Cooperation of the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Research interests: theory and methodology of organizing educational process based on its subjectivation; transformational process in education: distance and blended learning.

Inna Lipchevska, PhD in Education, Researcher of the Didactics Department of the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Research interests: digital education and media literacy, visualization in education, primary school didactics, professional and pedagogical training of primary school teachers

Olena Pavlovsk*a*, Teacher of the highest qualification category, teacher-methodologist Deputy Director for Academic and Educational Work, Ukrainian Language and Literature Teacher Lyceum No. 136, Dnipro District, Kyiv, Ukraine

Research interests: innovations in specialized secondary education, career guidance strategies for students of gymnasiums and lyceums, personalized learning approaches

Tetiana Borzenkova, Teacher of the highest qualification category, teacher-methodologist, Head of the Methodological Commission at Lyceum No. 136, Dnipro District, Kyiv, Ukraine

Research interests: innovations in specialized secondary education, career guidance strategies for students of gymnasiums and lyceums, personalized learning approaches

ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL CONDITIONS OF PRE-PROFILE AND PROFILE EDUCATION IN GENERAL SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS BASED ON THE CONCEPT OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL: RESULTS OF THE ORGANIZATIONAL AND PREPARATORY STAGE OF THE NATIONWIDE EXPERIMENT

Abstract. The article presents the results of the first (organizational-preparatory) stage of the nationwide experiment on “Organizational and Methodological Conditions for Pre-Profile and Profile Education in General Secondary Education Institutions Based on the Concept of the New Ukrainian School.” The necessity of forming a continuous system of professional orientation for students, which considers their individual educational needs and ensures the continuity between pre-profile and profile levels of education, is substantiated.

The researchers comprehensively analyzed scientific and methodological literature, regulatory documents, and modern pedagogical practices in profile education. The research methods included analysis and synthesis of scientific sources, surveys, and teacher assessments. The results of diagnosing teachers’ readiness to implement pre-profile and profile education confirmed their sufficient level of motivation, professional-pedagogical competence, and innovative culture.

The article outlines the organizational measures in the experiment, including scientific and methodological seminars, training sessions, foresight sessions, pedagogical council meetings, and creating an information bank of sources on pre-profile and profile education. The achievements of creative groups of educators working on improving methodological foundations and developing career-oriented educational programs are summarized.

The research findings can be used in educational institutions to enhance the effectiveness of profile education implementation and develop recommendations for preparing teachers to work based on competency-based, activity-based, and student-centered approaches. Prospective directions for further research include developing a model for profile education, adapting educational programs, and implementing a monitoring system for the quality of pre-profile training of students.

Keywords: pre-profile education, profile education, organizational and methodological conditions, competency-based approach, New Ukrainian School, professional orientation, pedagogical experiment.